

217.

Bardezo pilne, wysłać natychmiast.

DDEPESZA. Nr. 725/T.

725/5.

President du Conseil des Ministres de Pologne

Paderewski

11-bis Avenue Cléber, PARIS .

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

AUX HABITANTS DE L'ANCIEN GRAND DUCHÉ DE LITHUANIE.

Votre pays qui, depuis plus de 100 ans, ne connaît pas la liberté qui a été opprimé par la force ennemie russe, allemande et bolcheviste, une force qui, sans demander à la population, lui imposait une façon d'agir inconsciente, qui garrottait sa volonté et souvent même sa vie.

Cette situation d'esclavage perpétuel, qui m'est personnellement bien connue parce que je suis né dans ce pays malheureux, doit être supprimée une fois pour toujours, et la liberté et le droit d'exprimer librement ses désirs doit régner dans ce pays, que Dieu semblait oublier jusqu'à présent.

L'armée polonaise qui vient avec moi, vient pour supprimer le règne de la force brutale, pour supprimer le gouvernement du pays, contraire à la volonté de la population, - cette armée vous apporte la liberté.

Je veux vous donner la possibilité de résoudre les affaires intérieures, de nationalité et de confession selon votre désir, sans aucune pression du côté de la Pologne.

C'est à cause de cela, quand même on entend encore le bruit des canons et que le sang coule dans votre pays, je n'arrange pas de Gouvernement Militaire, mais un Gouvernement civil, pour lequel j'appellerai des habitants du pays, des fils de cette terre.

Ce Gouvernement civil aura pour but:

- 1) de faciliter à la population la possibilité de s'exprimer de sa destinée et de ses besoins par des délégués, élus sans pression d'autrui. L'élection aura lieu sur base de suffrage universel.
- 2) aider à ceux qui ont besoin de ravitaillement et à ceux qui travaillent et leur assurer l'ordre et la paix .
- 3) entourer de protection tous, sans différence de confession et de nationalité.

J'ai nommé comme chef du Gouvernement civil M. Georges Osmelewski et c'est à lui ou à ceux qu'il va nommer, que vous devrez vous adresser franchement dans chaque affaire, et dans chaque besoin qui vous concerne.

WILNO 22 kwietnia 1919.

J. PILSUDSKI.

53

61

Paryż dn. 28 kwietnia 1919

RAPORT II.-

733/5.

I.- Sprawy Litwy. Jesteśmy tutaj wszyscy pod wrażeniem zdobycia Wilna . Wiadomość o tym fakcie była tem radośniejsza , że w ostatnich czasach dochodziły nas wieści o energicznem przeciwdziałaniu wyprawie litewskiej ze strony endeków . Szerzę tutaj we wszystkich dostępnych mi sferach konieczność nacisku na aliantów w kierunku ewakuacji Grodna i wogóle usunięcia Niemców z tyłów naszych obecnych . W tym względzie istnieje stanowcze przeciwdziałanie ze strony Litwinów . Paderewski miał wczoraj tłumaczyć konieczność tej ewakuacji Balfour'owi , który obawia się ... powstania Litwinów w Grodnie przeciwko Polakom na wypadek ustąpienia Niemców . Paderewski miał właśnie Balfour'owi tłumaczyć całą, idiotyczność tych obaw . W "Journal des Débats" był artykuł o konieczności tej ewakuacji . Biuru prasowemu Komitetowemu dałem instrukcję, aby ~~z~~ *z*ansowali w prasie konieczność ewakuacji . Przedwczoraj miałem długą rozmowę z Dr. Lordem z Misji amerykańskiej , który jest najzupełniej wyjątkowym cudzoziemcem , bo jaknajdokładniej zna nasze stosunki kresowe (czyta po polsku i po rosyjsku) i obecnie po powrocie z Polski jest bardzo przychylnie dla nas usposobiony . Otóż on zapewnił mnie , że ewakuacja Grodna ma być dokonana do 1szego maja . Wypadki libawskie dają się wyzyskiwać w kierunku żądania usunięcia Niemców z naszych tyłów . Lord mi mówił , że jakiś oficer amerykański, który świeżo przyjechał z pod Słonima , opowiada tutaj o bardzo przyjaznym dla Polski nastroju ludności biało-ruskiej . Lord radzi położyć główny nacisk na pomoc żywnościową ludności biało-ruskiej i na uzyskiwanie jakichś manifestacji za Polską , zwłaszcza ze strony ludności prawosławnej . Radzi też gadać z przedstawicielami Taryby jako z jedyną istniejącą władzą litewską , pomimo jej niemieckiego pochodzenia . Odniosłem takie